

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

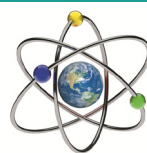

№2(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 784 sahifa,
2-fevral, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Kasbiy mahorat va tajribalarni rivojlantirishning mazmuni, shakl va usullari	22
<i>Yo'ldasheva Feruzaxon Shavkatbekovna</i>	
O'zbek tili darslarida 5E modelini qo'llash orqali ta'lim sifatini oshirish: Chimboy tumani 36-sonli ixtisoslashtirilgan maktab misolida	26
<i>Kojamuratova Ulbosin Punkitbaevna</i>	
Shaxs ijtimoiy faolligi: tushuncha va tahlil.....	29
<i>Baxriyeva Nargiza Axmadovna</i>	
Fiziognomika va psixologik yondashuvlar asosida portret qalamtasviri ta'limini takomillashtirish.....	33
<i>Babadjanov Axmadjan Xudayberdiyevich</i>	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini pedagogik texnologiyalar asosida rivojlantirish	37
<i>Nusharov Bobir Bolbekovich</i>	
Личностные характеристики как ассимиляция системы отношений младших школьников и предмет воспитательного воздействия учителя	41
<i>Олимова Азиза Кахрамоновна</i>	
"Vitagen ta'lim texnologiyalari" asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilarda perseptiv qobiliyatni rivojlantirishga o'rgatishning didaktik imkoniyatlari	47
<i>Tursunboyeva Kamola Ilxomjon qizi</i>	
Ekologik ta'lim va tarbiya asosida talabalarda ekoturistik madaniyatni rivojlantirishning pedagogik-metodik asoslari.....	50
<i>Kamolov Baxtiyor Xasanboyevich</i>	
Individual ta'lim trayektoriyasi: maktabgacha yoshdagi bolalarda ekspressiv nutq buzilishlarining o'ziga xos xususiyatlari	54
<i>Fayziyeva Nozima Oybek qizi</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida mantiqiy masalalardan foydalanish samaradorligi	59
<i>Ibragimova Nozima Ulug'bekovna, Pardayeva Hosila Qudratulla qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda tarbiyachining kreativ roli	64
<i>Botirova Lobar Kamolovna</i>	
O'quvchilarda mantiqiy fikrlashni rivojlantirish.....	69
<i>Kaipova Tazagul, Kaipova Elmira</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini zamonaviy kasb-hunarlariga qiziqitirishda integrativ usullardan foydalanish	73
<i>Ergasheva Nigora Erkinovna</i>	
Proposals for the Development of Education in Teaching Musical-Historical and Theoretical Subjects	76
<i>Sobirova Gulkhayo Aktamjonovna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida talabalarda mediakompetentlikni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	81
<i>Rustemov Abseit Trijan o'g'li</i>	
Hamkorlik ko'nikmalarini takomillashtirishga oid tajriba-sinov ishlarini tashkil etish mazmuni	85
<i>Baxramova O'ramol Uralovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining matn ustida ishlash orqali o'quvchilarning nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirishda nazariy asoslanish mohiyati.....	88
<i>Boxodirova Muxlisa Xoljigitovna</i>	
Zoologiya fanini o'qitish jarayonida talabalarining ilmiy-tadqiqot faolligini rivojlantirish mexanizmlari	92
<i>Dushekeeva Nasiba Rustembaevna, Arepbaev Islambek Muratbaevich</i>	
Ingliz tilini o'rganishda zamonaviy texnologiyalarning roli	96
<i>Ergasheva Mehriyona</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining tasviriy ko'nikmalarini shakllantirishning nazariy asoslari	100
<i>Jummayeva Sayyora Shokir qizi</i>	

The Role of Digital Technologies and Virtual Reality in Modern English Teaching Methodologies	104
Seilkhanova Rita Nurniyazovna, Kalbaeva Mexriban Elbrus qizi	
Sog'lom separatsiya orqali yoshlar sog'lig'ini mustahkamlash: tibbiy-psixologik yondashuvning empirik tahlili	109
Mavlyanova Surayo Sultanaliyevna	
Badiiy-tarixiy meros asosida pedagog shaxsini tarbiyalash: nazariya va amaliyot uyg'unligi	112
Qodirova Mavluda Maxodir qizi	
Gamified Programming Platforms: Analysis and Recommendations	116
Ra'nokhon Ne'matjon kizi Rakhimova	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida giperaktiv bolalar bilan ishlashning ilmiy-nazariy asoslari	123
Raimqulova Sojida Abdusaid qizi	
Qandli diabet bilan og'riqan bemorlarga pedagogik yordam ko'rsatish tizimi.....	126
Shermatova Yakut Sabirovna	
O'smirlar o'rtasida kiberbulling	129
Tashbekova Aziza Mirsuxbatovna	
Uzoq muddatli davolanishga muhtoj bolalar uchun tyutorlik yordamini tashkil etish	132
Tolipova Pokiza Xasan qizi, Isamuxamedova Dildora Raxmatilayevna	
Zamonaviy maktablarda xavfsizlik madaniyatining roli.....	135
Turdiyeva Zilola Jalilovna	
Global akademik reyting va raqobat muhitida xalqaro olimpiadalarning o'rni	138
Xalikova Umida Mirovna	
Tarbiyachining bolalarni tasviriy faoliyatga o'rgatish jarayonidagi o'rni	143
Xasanova Shaxnoza To'xtasinovna, Rahimova Umida Abdurasul qizi	
Biologiya darslarida TIMSS topshiriqlarini integratsiyalash.....	148
Zayniyev Suxrobjon Islombek o'g'li, Komiljonova Muslima Shuxrat qizi	
О трансверсальных компетенции воспитателя дошкольного образования.....	153
Садыкова Шоиста Акбаровна, Назарматова Дилшода Умаралиевна	
Talaba-yoshlarni mustaqil oilaviy hayotga tayyorlashning pedagogik-psixologik xususiyatlari	156
Kushakova Gulnora Egamkulovna	
Yosh oilalarda ajralishlarni bartaraf etishning pedagogik mexanizmlarini aksiologik yondashuv asosida takomillashtirish	160
Normurodova Gulnora Ikromovna	
Maktabgacha ta'lim tarbiyachilarining innovatsion faoliyatini rivojlantirish mexanizmlari	164
Mamadaliyeva Dildora Alisher qizi	
Psixologik zo'ravonlikning o'smirlarda destruktiv xulq shakllanishiga ta'siri	168
Jurakulova Dildora Ziyadullayevna	
Maktab maslahatchilarining boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	172
Kazakova Saxiba Abdurayimovna	
Kichik maktab yoshi o'quvchilarida ongli intizomni tarbiyalashning samarali usullari.....	178
Ziyayev Adxamjon	
Lingvokulturologiyada konsept tushunchasining nazariy talqini	182
Jo'rayeva Nozima Nozim qizi	
Sport takomillashuvi bosqichida voleybolchilarning sakrash qobiliyatini rivojlantirish texnologiyasi	185
Shaimardanov Sherbek Abdurashid o'g'li	
Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda nutq rivojlanishining pedagogik-psixologik xususiyatlari	189
Teshaboyeva Feruza Raximovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalar psixologiyasiga oilaning katta avlodi va ularning ta'siri.....	192
Ashirova Sojida Baxromovna	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy-metodik tayyorgarligini differensial yondashuv asosida o'qitishning tarixiy pedagogik ildizlari	196
Bekmuratova Shoxida Ne'matjonovna	

Talabalarda yozuv kompetensiyasini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	200
Jabborova Salomat Abdijalilovna	
Integrativ o'qitish asosida bo'lajak logopedlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish mazmuni.....	204
Maxmudova Madinaxon Sobirxonovna	
6-7 yoshli bolalarda mehnatsevarlik xislatlarini shakllantirishda xalq og'zaki ijodidan foydalanish	208
Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Omonxonova Muzayamxon Sarvar qizi	
Bo'lajak surdopedagoglarni koxlear implantli bolalar bilan ishlashga tayyorlashda amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish texnologiyasi	213
Raximova Xurshidaxon Sadikovna	
Yevropa muhandislik ta'limi tajribasi asosida texnika yo'nalishlari talabalarida texnik kompetentlikni rivojlantirishning pedagogik mexanizmlari	217
Xalikova Nargiza Abduvaliyevna	
Tilning obrazli kuchi: perifrazalar turlari va xususiyatlari	221
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna	
Inklyuziv ta'lim sharoitida boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan ishlashning pedagogik va psixologik xususiyatlari.....	224
Zayirkulova Nozima Ilyas qizi	
Mentorlik faoliyatida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish	229
Zikriyayev Zokir Mamirovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida mustaqil fikrlashni rivojlantirish.....	232
Xadicha Muxammadiyeva Karomatovna, Sunnatullayeva Amina	
Professional kompetentlik va uning shaxs psixologik xususiyatlari bilan o'zaro bog'liqligi	235
Artikova Nodira Shavkat qizi	
Talaba qizlarni jismoniy faolligini rivojlantirish tasnifi va ularni orgatish metodikasi.....	240
Otasheva Oysanamxon Hamidulla qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda shaxslararo munosabatlar o'rtasidagi bog'liqlik	245
Bekchanova Kuvanch Roximovna	
Voleybolchilarni tayyorlashda differensial vositalaridan foydalanishning zarurligini, ularning o'yin amplusini hisobga olgan holda aniqlash usullari	249
Kambarov Kozimjon Ibragimovich	
2-toifa diabet bilan bog'liq stressga qarshi kurashish strategiyalari va psixologik holatlar	254
Sadikova Umida Botirovna	
Boshlang'ich ta'limda vizual va multimediyaviy texnologiyalarning pedagogik-psixologik ahamiyati	258
Raximova Faridabonu Alisher qizi	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida VARK modeli asosida multimodal o'qitishni tashkil etish (OAK talablariga mos maqola).....	261
Raximova Mushtariy Alisher qizi	
Raqamli ta'lim muhitida veb-texnologiyalar asosidagi platformalarning dasturiy ta'minotini ishlab chiqish va optimallashtirish	264
Zoxidov Jahongir Botirxonovich	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan koxlear implantli bolalar og'zaki nutqini umumta'lim jarayonida ona tili darslarida rivojlantirish metodikasi.....	272
Isoqjonova Dilfuzaxon Muxtorjon qizi	
Bo'lajak surdopedagoglarni mustaqil ta'lim jarayonida kasbiy malakani shakllantirishning samarali metodlari	276
Teshabayeva Oyguil Fazliddinovna	
Yetuklik yoshidagi ayollarda hayotdan qoniqish darajasiga o'ziga ishonch va o'z-o'zini qadrlashning ta'siri	280
M. R. Sultonova	
Shifoxonalarda tashkil etilgan maktablarda bemor o'quvchilar bilan faoliyat olib boruvchi pedagoglarga qo'yiladigan talablar	284
Umarova Saboxon Minavvarovna, Abdusattorova Gulxumor	

Chet til ta'limida mustaqil ishni tashkil etish masalalariga doir	287
Erkayev Elmirza Temirovich	
10–11 yoshli futbolchilarda tezkorlik sifatini rivojlantirish metodikasi.....	294
Ishmuratov Hasanboy Karimjonovich	
Jismoniy tarbiya darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining samaradorligini oshirish usullari	298
Yaqubov Arslon Maxmudovich	
Mahmudxo'ja Behbudiy faoliyati va uning o'rganilishi	301
Dinora Eshboyeva Alisher qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarda axloqiy kompetensiyalarni kasbiy faoliyatida qo'llay olish. Axloqning kelib chiqishi va asoslanish masalasini nazariy tahlil qilish	306
Shaxayev Bauirjan Seytgalievich	
Maktabgacha ta'limda STEAM ta'lim texnologiyalarini qo'llashda raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish	310
Ahmedova Zuhaxon Mamurovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarda elementar matematik tasavvurlarni shakllantirishning dolzarbligi va zaruriyati	314
Mirzabayeva Zebo Umarovna	
Elektrolitlarda elektr toki mavzusini o'qitishda noto'g'ri tasavvurlar va ularni bartaraf etish metodikasi	317
Xoliqov Qurbonboy To'ychiyevich	
Mediata'lim asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining milliy tarbiya faoliyatini takomillashtirish .	323
Ibodullaeva Dildora Shukrulla qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'limga jalb etilgan imkoniyati cheklangan bolalar bilan ishlashda montessori metodikasining uyg'unligi	327
Ismatova Shodiya Ne'matilla qizi, Xaydarova Shaxlo Narzullayevna	
XIV asr oxiri va XV asr boshlari turkiy tillar taraqqiyotini o'rganishda "Kitob ul-Bulg'at" asarining lingvistik tadqiqi	332
Tursunaliyeva Muslimabonu Abduvosit qizi	
Informatika ta'limida interfaol o'quv majmualari asosida o'yinli texnologiyalarni qo'llash orqali o'quvchilarning bilim va kompetensiyalarini rivojlantirish.....	336
Nabiyev Feruz Abdumannonovich	
STEAM loyihalari asosida maktab o'quvchilarida tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish.....	341
Choriyor Maxmatraimov Eshmatovich	
Psixolog talabalarda tolerantlik va madaniyatlararo kompetensiyalarni shakllantirish	345
Akbaraliyeva Asilaxon Tojiddinovna	
Raqamli ta'lim muhitining pedagogik salohiyati asosida o'quvchilarning kreativ qobiliyatlarini rivojlantirish (texnologiya fanini o'qitish misolida).....	348
Kulboyeva Dilnoza Abdug'ofurovna	
O'zbek tili – faxrim, g'ururim	351
H. Shukurova, M.Jumanazarova	
Zamonaviy dars – pedagogik ijodkorlikning asosiy maydoni.....	355
M. Kuzibayeva	
Talabalarni ta'lim jarayonida sun'iy intellekt elementlaridan foydalanishga tayyorlash metodikasini takomillashtirish.....	358
Mastonov Jahongir Mamatqul o'g'li	
Raqamli maktabda yashil o'quv dasturi: kengaytirilgan va virtual reallik texnologiyalari bilan integratsiyaning pedagogik modeli.....	362
Maxmudov Abdiqodir Yusupovich	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida kasbiy faoliyat jarayonida pedagogik empatiyani shakllantirish pedagogik muammo sifatida	367
Orinbaeva Jarqinay Djuginis qizi	
Gamified Programming Platforms: Analysis and Recommendations	371
Ra'nokhon Ne'matjon kizi Rakhimova	

Bo'lajak o'qituvchilarning raqamli kompetentligini rivojlantirishda nazariya va amaliyot integratsiyasi muammolari	377
Sh. A. Xujakulov, T. B. Kadirov	
Uzoq muddat davolanayotgan bolalarning matematik savodxonligini oshirishda fanlararo bog'lanishning roli.....	383
Tursunova Dildora Ziyadullayevna, Ochilov Orazbek Qosim o'g'li	
Sayyid Burhoniddin Muhaqqiq Termiziyni "Maorif" asarida bilish etikasi va ma'naviy-axloqiy tarbiya	387
Tursunova Nilufar Samiyevna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining og'zaki nutqini rivojlantirishning psixologik xususiyatlari	393
Tursunova Saida Isakovna	
Yosh avlodni tarbiyalashda hamkorlik tarbiya texnologiyasining o'rni	396
Pirlijeva Gulmira Botir qizi	
Integrativ raqamli-didaktik yondashuv asosida interfaol o'quv majmuallardan foydalanish muammolari va rivojlanish istiqbollari.....	400
Nabiyev Feruz Abdumannonovich, Mamanazarov Baxrom Jumonovich	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni tasviriy faoliyatda bilish jarayonlarini rivojlantirish	405
Sadirova Kamola Giyozovna	
Kurash sport turining yoshlar jismoniy va ma'naviy rivojlanishidagi ahamiyati.....	409
O'razboyeva Adiba Abdug'ani qizi	
Bo'lajak oilaviy shifokorlarning kasbiy motivatsion rivojlanishini ta'minlashning pedagogik yondashuvlari.	413
Xalmuxamedov Bobir Taxirovich	
О развитии учебно-познавательной деятельности студентов	418
М. Халикова	
Психологические механизмы искажения истины в процессе социализации: нормативно-когнитивная модель и смешанное эмпирическое исследование	421
С. Ю. Нишанов	
Методы повышения речевой активности студентов в процессе обучения иностранному языку.....	425
Утешова Зернегул Хурметуллаевна	
Prenatal va erta chaqaloqlik rivojlanishi va rivojlanishning biologik asoslari	429
N. Mirbabayeva	
O'smir shaxsining rivojlanishi	433
Matyakubova Shohista Odamboy qizi	
O'zbekistonning ma'naviy va madaniy hayotida jadidlarning tutgan o'rni	435
N. M. Qodirova	
Development of Physical Qualities Through the Use of Special Physical Exercises With Student Participation.....	439
Rikhsiev Dilshod Shavkatovich	
Tabiiy fan darslarida STEAM ta'lim texnologiyasidan foydalanishning ahamiyati	442
Umaraliyeva Baxtilaxon Raxmonali qizi	
Special Physical Exercises in Coxarthrosis During the Preoperative and Postoperative Periods of Rehabilitation.....	446
Valiev Farrukh Nigmatjonovich	
Роль цифровых технологий и дидактических принципов в учебных практик.....	449
Байметов М. М.	
Uzoq muddat davolanishga muhtoj bo'lgan o'quvchilarning ijtimoiy moslashuvchanlik ko'nikmalarini shakllantirish – didaktik zaruriyat shafatida	453
Xoliqulova Dilnoza Sheraliyevna	
Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida amaliy metodlar asosida kollaborativ va kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirish	457
Farsaxonova Mastura Jalol qizi	
Maktabgacha ta'limni rivojlantirishning yangi tamoyillari	464
O'tayev Akram Yo'ldoshevich	

Chet tilda tinglab tushunishdagi muammolar va ularni bartaraf etish usullari	467
<i>Jumayeva Gulxan Amrullayevna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning verbal-kasbiy kompetensiyalarini takomillashtirishning ijtimoiy ahamiyati	471
<i>Nematova Gulsanam Abdullayevna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida "Tibbiy biologiya. Umumiy genetika" fanini o'qitishning psixologik jihatlarining amaliy ahamiyati.....	476
<i>Sharipova Farida Salimldjanovna</i>	
Fransuz tili ta'limida madaniyatlararo muloqot kompetentsiyasini rivojlantirishning pedagogik tizimi	483
<i>Muzaffarova Nodira Mardonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida takomillashtirilgan sifat menejmentini amaliyotga tatbiq etish bo'yicha tajriba-sinov ishlari.....	488
<i>Mirzayeva Shaxida Abdinabiyevna, Mamanazarova Nargiza Komildjanovna</i>	
Maktab ta'lim jarayonida interaktiv simulyatoralarni VISC-5E pedagogik modeli asosida integratsiya samaradorligini tahlil qilish (Ixtisoslashtirilgan maktablar misolida).....	492
<i>Qo'chqorov Shaxzod Begali o'g'li, Turabdjnov Sadritdin Maxamatdinovich</i>	
Rinolaliyada tovushlar talaffuzining rivojlanish xususiyatlari	500
<i>Baltabayeva Durdona Erkin qizi</i>	
Intellectual mulk egalari muvaffaqiyatga erishishning psixologik omillari	504
<i>Shamshetov Jiyenbay Karamaddinovich</i>	
O'zbek xalq ertaklarida bola shaxsi ijtimoiy shakllanishiga doir pedagogik qarashlarning ifodalanishi.....	507
<i>Askarova Zuhra Shavkat qizi</i>	
Turkiy yozma yodgorliklarda soletsizm fenomeni: genezisi va funksional xususiyatlari	511
<i>D. A. Raxmatova</i>	
Bo'lajak pedagoglarni bolalar ijtimoiylashuvini boshqarishga tayyorlash metodikasi	517
<i>Toxtasunova Gulbaxor Abdurazzakovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Raqamli direktor" axborot-boshqaruv tizimini joriy etish va undan foydalanish mexanizmlari	521
<i>Berdaliev Gulasal Abdukunduzovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda refleksiv kompetensiyalarni rivojlantirishda o'yinning ahamiyati.....	526
<i>Xomidova Dilorom Abduraxmonovna, Xoshimova Zuxra Sulton qizi</i>	
Current Problems of Teaching Instrumental Performance in the Field of Music Pedagogy	531
<i>Mirsadullaev Mirlaziz Mirmuslimovich</i>	
Methods of Forming the Readiness of Students With Disabilities for Lessons Using an Individual Approach.....	535
<i>Kuzieva Gulnoza Makhamadaliyevna</i>	
Pedagogical Factors in Enhancing Performance Skills in a Choral Ensemble	540
<i>Akhmedov Bakhodirkhon Sayfiddinovich</i>	
Yassaviy hikmatlarini adabiy sharhlash usuli orqali o'qitish.....	545
<i>Kenjayeva Rayhona Muzaffar qizi</i>	
Yosh suzuvchilarning jismoniy tayyorgarligini takomillashtirish usullari: kinematik zanjir va integrativ yondashuv	550
<i>Yuldashova Madina Murodjon qizi</i>	
10–13 yosh suzuvchilarning tezkorlik jismoniy sifatlarini rivojlantirish usullari: sezgir davr va sportga xos yondashuv	556
<i>Ortiqova Ma'muraxon G'ulom qizi</i>	
Yosh taekvondochilarda qat'iy tartiblashtirilgan mashqlar (pumse)da tezkorlik jismoniy sifatlarini rivojlantirish usullari	563
<i>Vahobov Asadbek Akramjon o'g'li</i>	
O'zbek jang san'ati bilan shug'ullanuvchi sportchilarning tezkorlik jismoniy sifatlarini rivojlantirishda integrativ-milliy yondashuv usuli.....	570
<i>Jo'raboyeva Odinaxon Umid qizi</i>	
Maktab o'quvchilarini stol tennisi sport turiga qiziqitirish va ularning umumiy jismoniy tayyorgarligini oshirish metodikasi	576
<i>Azimova Dilnoza Raximjon qizi</i>	

Tibbiy madaniyatning psixologik xususiyatlari	579
<i>Asrarchanova E'tibor Abduvahob qizi</i>	
Shaxsda agressiv xulq-atvorni shakllanishi borasida xorij psixologlarining yondashuvlari	582
<i>Xojiakbarova Dildora Abdug'afforovna</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda milliy qadriyatlardan foydalanish texnologiyalari.....	586
<i>Sodiqova Shoista Akbarovna, Lutfullayeva Iroda Abduvahob qizi</i>	
Til ta'limining hozirgi holati.....	590
<i>Kushkarbekova Marjan Usenovna</i>	
Talabalarning ijodiy rivojlanishida kretivlikning asosiy yo'nalishlari	593
<i>Alimova Gulchehra Qobilovna</i>	
Xorijiy tillarni o'rganishda yozma nutqning ahamiyati.....	596
<i>Safarova M. A.</i>	
Qoraqalpoq sinflarda o'zbek tili fanini o'qitishning lingvodidaktik asoslari.....	600
<i>Venera Allashova Tanirberdievna</i>	
Интеграция искусственного интеллекта в образование: польза или вред.....	602
<i>Karimbayev Atabek Merdanovich</i>	
Tibbiy kimyo darslarida talabalarning klinik tafakkurini rivojlantirish usullari	606
<i>Xolmurodova D. K., Safarova N. S.</i>	
Intellektual avlod – sog'lom jamiyat poydevori: tibbiyot talabalarining o'quv jarayonida kommunikativ kompetentligiga ta'sir etuvchi psixologik omillar.....	610
<i>Tursunbekova Nozima</i>	
Sportning voleybol turi bo'yicha talabalar o'rtasida musobaqalar tashkil etish va o'tkazishda raqamli texnologiyalardan foydalanish	613
<i>Roziqov Normurod Elmonovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining axborot kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	618
<i>Xalilayev Batirjon Taxirovich</i>	
Inklyuziv ta'lim sharoitida alohida yordamga muhtoj bolalar integratsiyasi va korreksiyasi.....	622
<i>Olimova Nodirabegim Ibroximjon qizi, Sulaymonova Shahnoza Alisher qizi</i>	
Sportning gandbol turi bo'yicha talabalar o'rtasida musobaqalar tashkil etish va o'tkazish texnologiyalarini takomillashtirish	626
<i>Berdiyev Jamshid Baxriddinovich</i>	
18–21 yoshdagi talaba futbolchilarning musobaqa faoliyati jarayonida hujum harakatlarining miqdoriy va sifat ko'rsatkichlari	631
<i>Djemilov Temur Rasimovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining jismoniy tarbiya darslarida harakatli o'yin vositalari orqali sog'lomlashtiruvchi mashg'ulotlar samaradorligining ahamiyati.....	636
<i>Eshpo'latova Dilnoza Mamaniyoz qizi</i>	
Ota-ona bilan munosabatlarning maktabgacha yoshdagi bolalarning rivojlanishiga ta'siri.....	641
<i>Izaitullayeva Lazokat Eshimboyevna</i>	
Yosh futbolchilarning jismoniy tayyorligini oshirishda kompleks mashg'ulot tizimining samaradorligi.....	646
<i>Zaripova Farida Abdullayevna, Kamoliddinov Sharif Kamoliddin o'g'li</i>	
Boshlang'ich tayyorgarlik bosqichida sport gimnastikasi mashg'ulotlarini rejalashtirishning ilmiy-uslubiy asoslari.....	650
<i>Mirzayev Dilshod Xamidovich</i>	
Mahalla – “jonli muzey”: 6–7 yoshli bolalarda milliy g'ururni lokal identifikatsiya orqali kuzatish modeli.....	654
<i>Omondavlatova Diyora Otabekovna</i>	
Yengil dizatriyal bolalarda nutqning bo'g'in tuzilishi va uning shakllanish xususiyatlari.....	658
<i>Pardayeva Muxlisa Furqat qizi</i>	
Ochilmagan bo'z qalblar hazor.....	662
<i>Eshpulatova Saodat Maxmatovna</i>	

Speaking Fluency Development Based on CEFR Linguistic.....	665
Abdullayeva Charos Farkhodovna	
Integrating Visual-Based Activities in English Lessons for Primary School Pupils	670
Ataullayev Fazliddin	
Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning boshlang'ich ta'lim sifat va samaradorligiga ta'siri	674
Bovanova Umida Abdurahobovna, Ashurova Dildora Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv faoliyatini rivojlantirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining roli	679
Bovanova Umida Abdurahobovna, Radjabova Gulchexra Xalbayevna	
Lotin tilini o'qitishda metodlarning qo'llanilishi va uning ahamiyati	683
Eshmurodova Shirin Oybekovna	
Nutqiy kompetensiyaning integratsion o'qitishda yangi metodlari va usullari	686
Fayzullayev Sarvar Ibrohim o'g'li	
Talabalarda affiliativ motivatsiyani rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari va komponentlari	689
Omonova Nilufar Omon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ta'lim samaradorligini oshirishda gamifikatsiya elementlaridan foydalanishning o'rni	694
Ovxunov Iqboljon Abdunabiyeovich, Qodirova Sarvinoz Bahodir qizi	
Tikuv texnologiyalari asosida o'quvchilarning amaliy topshiriqlar bajarish ko'nikmalarini rivojlantirish	698
Qulmamatova Xurshida Abduxamidovna	
Bo'lajak muhandislarning xorijiy til bilish ko'nikmalarini rivojlantirishda individual va differensial yondashuvlar uyg'unligi	702
Qurbonova Nafisa Saidjonovna	
Tárbiya párin oqítw arqalı oqíwshılardıń kreativ qábiletin rawajlandırıw.....	706
Reymova Gulaim	
Mirishkor toponimlarining leksik-semantik xususiyatlari	710
Ro'ziyeva Hilola Fayzulla qizi	
Taekvondochilarning jismoniy tayyorgarligini oshirish metodikasi	714
Saydaxmadov A'zamxon Valixonovich, Qosimova Nargizaxon Rustamxon qizi	
The Role of Music in Human Spiritual Development and Educational Significance.....	717
Shokirkhonov Bakhtiyorxon Botirkhonovich	
Boshlang'ich ta'limda tabiatga ongli munosabatni shakllantirishning nazariy metodologik asoslari.....	722
Sayfedinova Dildora Ikramiddinova	
Gematologik-onkologik kasalliklarga chalingan o'quvchilar uchun gosptal maktablarida ta'lim jarayonini tashkil etish	726
Isamuxamedova Dildora Raxmatillayevna, Qayumova Sabrina To'liqin qizi	
Neologizmlar – badiiy matnda uslubiy vosita sifatida	730
Ibragimova Shoira Normuminovna	
Optimisation of Technical and Physical Potential in the Implementation of the Rotational Method of Pushing the Core.....	733
Tajimbetov Anvar Tengelbayevich	
Magistrlarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish – kasbiy faoliyatda o'z-o'zini shakllantirish omili sifatida.....	736
Turmatov Jaloliddin Raxmatullayevich	
Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak o'qituvchilarda informatsion-analitik kompetentlikni rivojlantirish modeli	743
Usmonova Kamola Erkinovna	
Bo'lajak chet tili o'qituvchilarining ijtimoiy lingvistik kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmlari.....	749
X. A. Suyunova	
Tinglab tushunish kompetensiyasini rivojlantirishda autentik materiallarning o'rni	752
Xudoyberdiyeva Zumrat Xudayberdiyevna	
Motivatsiya – inson faoliyatini harakatga keltiruvchi psixologik omil sifatida	756
Yo'ldoshev Javlon Ablanazar o'g'li	

Цифровые технологии и искусственный интеллект в обучении иностранным языкам: теоретико-методологический анализ	760
Абидова М. И., Абидова Д. М.	
Сюжетно-ролевая игра как способ психоэмоционального развития детей дошкольного возраста, находящихся на длительном лечении.....	764
Амитова Майисия Рахмателлаевна	
Эффективные приемы презентации лексики на уроках инностранного языка	767
Гилязиева Насиба Михайловна	
Речевые действия в методике формирования коммуникативной компетенции при обучении РКИ...	770
Ислямова Сония Юнусовна	
Трансформация ценностей, связанных с физической активностью, у представителей разных поколений: результаты современных исследований.....	779
У. Ш. Салимов	

SPORTNING VOLEYBOL TURI BO'YICHA TALABALAR O'RTASIDA MUSOBAQALAR TASHKIL ETISH VA O'TKAZISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

Roziqov Normurod Elmonovich

Navoiy davlat universiteti

“Sport faoliyati turlari” kafedrası v.v.b. dotsenti

Annotatsiya: Ushbu maqolada oliy ta'lim muassasalarida sportning voleybol turi bo'yicha talabalar o'rtasida musobaqalarni tashkil etish va o'tkazish jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishning ilmiy-metodik asoslari yoritilgan. Tadqiqotda musobaqalarni rejalashtirish, boshqarish, monitoring qilish hamda natijalarni tahlil etishda zamonaviy raqamli platformalar, mobil ilovalar va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining samaradorligi ilmiy nuqtai nazardan tahlil qilinadi. Shuningdek, raqamli texnologiyalar asosida tashkil etilgan musobaqalarning talabalar jismoniy tayyorgarligi, motivatsiyasi va sport natijalariga ta'siri aniqlanadi. Maqola natijalari oliy ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya va sport faoliyatini takomillashtirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: voleybol, sport musobaqalari, raqamli texnologiyalar, talaba-yoshlar, sport menejmenti, elektron monitoring, innovatsion metodika.

Abstract: This article examines the scientific and methodological foundations of using digital technologies in organizing and conducting volleyball competitions among university students. The study analyzes the effectiveness of modern digital platforms, mobile applications, and information and communication technologies at the stages of planning, management, monitoring, and analysis of competition results. It also identifies the impact of digitally organized competitions on students' physical fitness, motivation, and sports performance. The research findings contribute to the improvement of physical education and sports activities in higher education institutions through innovative approaches.

Key words: volleyball, sports competitions, digital technologies, university students, sports management, electronic monitoring, innovative methodology.

Аннотация: В статье рассматриваются научно-методические основы использования цифровых технологий при организации и проведении соревнований по волейболу среди студентов в высших учебных заведениях. В исследовании анализируется эффективность применения современных цифровых платформ, мобильных приложений и информационно-коммуникационных технологий на этапах планирования, управления, мониторинга и анализа результатов соревнований. Также выявляется влияние соревнований, организованных с использованием цифровых технологий, на уровень физической подготовленности, мотивацию и спортивные результаты студентов. Полученные результаты могут быть использованы для совершенствования системы физического воспитания и спортивной деятельности в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: волейбол, спортивные соревнования, цифровые технологии, студенты, спортивный менеджмент, электронный мониторинг, инновационная методика.

KIRISH

Bugungi kunda ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi jismoniy tarbiya va sport sohasida ham yangi imkoniyatlarni yuzaga keltirmoqda. Xususan, oliy ta'lim muassasalarida sportning voleybol turi bo'yicha talabalar o'rtasida musobaqalarni tashkil etish va o'tkazishda an'anaviy yondashuvlar bilan bir qatorda raqamli texnologiyalardan foydalanish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

Voleybol – talabalar orasida keng ommalashgan, jamoaviylik, tezkorlik va taktik fikrlashni rivojlantiruvchi sport turi hisoblanadi. Musobaqalarni samarali tashkil etish, ishtirokchilarni ro'yxatga olish, o'yinlar jadvalini tuzish, natijalarni qayd etish hamda tahlil qilish jarayonlarida raqamli texnologiyalardan foydalanish sport musobaqalarining shaffofligi va samaradorligini oshiradi.

Mazkur tadqiqotning maqsadi talabalar o'rtasida voleybol musobaqalarini tashkil etish va o'tkazishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning ilmiy-metodik asoslarini ishlab chiqish hamda ushbu texnologiyalarning samaradorligini aniqlashdan iboratdir. Ushbu maqsadga erishish uchun voleybol musobaqalarini tashkil etishda qo'llaniladigan raqamli texnologiyalar tahlil qilindi, musobaqalarni rejalashtirish va boshqarish jarayonida elektron tizimlarning afzalliklari aniqlashtirildi hamda raqamli texnologiyalar asosida o'tkazilgan musobaqalarning pedagogik va sport natijalariga ta'siri o'rganildi. Shuningdek, tadqiqot natijalari asosida ilmiy-metodik tavsiyalar ishlab chiqildi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Sport va jismoniy tarbiya tizimida raqamli texnologiyalarning joriy etilishi masalasi so'nggi yillarda ilmiy tadqiqotlarning muhim yo'nalishiga aylangan. Abdullaziz tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda O'zbekistonda sport tizimining rivojlanish jarayonlari tarixiy-analitik nuqtai nazardan tahlil qilinib, raqamli texnologiyalar integratsiyasining sportni boshqarish va musobaqalarni tashkil etishdagi o'rni asoslab berilgan. Muallif sport faoliyatini samarali tashkil etishda raqamlashtirish jarayonlari muhim omil ekanligini ta'kidlaydi.

Xorijiy ilmiy adabiyotlarda sport menejmenti va musobaqalarni boshqarishda raqamli transformatsiya masalalari keng yoritilgan. Christodimitropoulou, Choustoulakis va Antonopoulou tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda sport sohasida Big Data, sun'iy intellekt va raqamli platformalarning joriy etilishi musobaqalarni rejalashtirish, monitoring va natijalarni tahlil qilish jarayonlarini sezilarli darajada takomillashtirishi ilmiy asosda ko'rsatib berilgan. Ushbu yondashuvlar sport musobaqalarini zamonaviy boshqarish modelini shakllantirishga xizmat qiladi.

Sport va jismoniy faoliyatda raqamli texnologiyalarning amaliy qo'llanilishi masalalari Journal of Digital Life jurnalida chop etilgan ilmiy sharhlarda keng tahlil qilingan. Mazkur manbalarda elektron monitoring, raqamli tahlil va avtomatlashtirilgan tizimlar sportchilarning faoliyatini nazorat qilish hamda musobaqa jarayonining shaffofligini ta'minlashda muhim vosita sifatida baholanadi. Rydzik, Ambroży va Pałka tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda esa jamoaviy sport turlarida, jumladan voleybolda, texnologik integratsiya sport samaradorligini oshiruvchi muhim omil sifatida e'tirof etilgan.

Milliy ilmiy adabiyotlarda voleybol sportining rivojlanishi va raqamli texnologiyalardan foydalanish masalalari Mahmudov hamda Turg'unov tadqiqotlarida yoritilgan. Ushbu mualliflar O'zbekiston sharoitida voleybol musobaqalarini tashkil etish jarayoniga innovatsion va raqamli yondashuvlarni joriy etish sport natijalari, talabalar motivatsiyasi va jamoaviylikni oshirishga xizmat qilishini ilmiy jihatdan asoslab bergan. Shuningdek, sport to'garaklari va musobaqalarni boshqarishda elektron tizimlardan foydalanishning metodik jihatlari ko'rsatib o'tilgan.

Raqamli texnologiyalarning sportchilarning tayyorgarligi va performansiga ta'siri masalalari Nuriddinov, Qi, Wu va Wang tadqiqotlarida empirik va tahliliy jihatdan o'rganilgan. Ushbu ishlarda videoanalitika, raqamli monitoring, ma'lumotlar tahlili va zamonaviy texnologiyalar yordamida sport faoliyatini optimallashtirish imkoniyatlari ochib berilgan. Sirojov tomonidan olib borilgan ilmiy tadqiqotlarda esa jismoniy tarbiya va sport ta'limida zamonaviy texnologiyalar asosida kompetentlikni rivojlantirish masalalari yoritilib, sog'lom turmush tarzini shakllantirishda sport va raqamli yondashuvlarning integratsiyasi muhimligi asoslab berilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida ilmiy-pedagogik adabiyotlarni tahlil qilish, kuzatish va solishtirish metodlaridan foydalanildi. Talabalar o'rtasida o'tkazilgan so'rovnomalar va testlash usullari orqali empirik ma'lumotlar to'plandi hamda olingan natijalar statistik tahlil asosida qayta ishlanib, umumlashtirildi. Shuningdek, tajriba-sinov ishlari orqali raqamli texnologiyalarning voleybol musobaqalarini tashkil etish va o'tkazishdagi samaradorligi amaliy jihatdan sinovdan o'tkazildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Voleybol musobaqalarini tashkil etishda raqamli texnologiyalar sport musobaqalarini boshqarish jarayonini tizimlashtirish va optimallashtirish imkonini beradi. Talabalar o'rtasida voleybol musobaqalarini tashkil etishda onlayn ro'yxatga olish platformalari, elektron musobaqa jadvali va turnir tizimlari, mobil ilovalar orqali natijalarni kiritish va e'lon qilish, shuningdek videoanalitika va onlayn translyatsiyalardan foydalanish mumkin. Ushbu raqamli vositalar musobaqalarni boshqarishda inson omili ta'sirini kamaytirib, tashkiliy aniqlik va shaffoflikni oshiradi.

Raqamli texnologiyalar yordamida musobaqalarni rejalashtirish va boshqarish jarayoni bir necha bosqichda samarali amalga oshiriladi. Tayyorgarlik bosqichida ishtirokchilar elektron ro'yxatga olinadi hamda jamoalar shakllantiriladi, musobaqa jarayonida o'yinlar jadvali avtomatik tarzda tuziladi va hakamlik qarorlari elektron

tizim orqali qayd etiladi, yakuniy bosqichda esa natijalar tahlil qilinib, reytinglar shakllantiriladi. Elektron boshqaruv tizimlaridan foydalanish vaqt tejamkorligini ta'minlab, tashkiliy jarayonlarning aniqligi va izchilligini oshiradi.

Musobaqa jarayonida raqamli monitoring vositalari orqali o'yinchilarning faoliyati, texnik-taktik harakatlari hamda jamoa samaradorligi ko'rsatkichlari tahlil qilinadi. Ushbu ma'lumotlar murabbiy va o'qituvchilarga mashg'ulot jarayonini ilmiy asosda rejalashtirish, individual va jamoaviy tayyorgarlikni takomillashtirish imkonini beradi.

Tajriba-sinov ishlari natijalari shuni ko'rsatdiki, raqamli texnologiyalar asosida tashkil etilgan voleybol musobaqalarida talabalar ishtiroki 20–25 % ga oshdi, musobaqa jarayoniga bo'lgan qiziqish sezilarli darajada kuchaydi hamda sport natijalari va jamoaviylik darajasi ijobiy tomonga o'zgardi. Bu esa raqamli texnologiyalardan foydalanish musobaqalar samaradorligini oshirishda muhim omil ekanligini tasdiqlaydi(1-jadval).

1-jadval: Talabalar o'rtasida voleybol musobaqalarini tashkil etishda qo'llaniladigan raqamli texnologiyalar¹

No	Raqamli texnologiya turi	Qo'llanish sohasi	Funksional imkoniyatlari
1	Onlayn ro'yxatga olish platformalari	Tashkiliy bosqich	Ishtirokchilarni elektron ro'yxatga olish, ma'lumotlarni saqlash
2	Elektron musobaqa jadvali	Musobaqa jarayoni	O'yinlar jadvalini avtomatik tuzish va yangilash
3	Mobil ilovalar	Natijalarni qayd etish	O'yin natijalarini real vaqt rejimida kiritish
4	Videoanalitika tizimlari	Tahlil bosqichi	Texnik-taktik harakatlarni tahlil qilish
5	Onlayn translyatsiya platformalari	Axborot tarqatish	Musobaqalarni jonli efirda namoyish etish

An'anaviy usulda tashkil etilgan musobaqalarda tashkiliy aniqlik o'rtacha darajada bo'lib, vaqt tejamkorligi pastligi bilan ajralib turadi hamda ma'lumotlar asosan qog'oz shaklida saqlanadi. Natijalarni tahlil qilish imkoniyatlari cheklangan va jarayonning shaffofligi o'rtacha darajada ta'minlanadi. Raqamli texnologiyalar asosida tashkil etilgan musobaqalarda esa tashkiliy aniqlik va vaqt tejamkorligi yuqori bo'lib, barcha ma'lumotlar elektron bazalarda saqlanadi. Natijalarni tahlil qilish keng qamrovli amalga oshiriladi hamda jarayonning shaffofligi juda yuqori darajada ta'minlanadi(2-jadval).

2-jadval: Raqamli texnologiyalar asosida tashkil etilgan voleybol musobaqalarining afzalliklari²

Ko'rsatkichlar	An'anaviy usul	Raqamli texnologiyalar asosida
Tashkiliy aniqlik	O'rtacha	Yuqori
Vaqt tejamkorligi	Past	Yuqori
Ma'lumotlarni saqlash	Qog'oz shaklida	Elektron bazada
Natijalarni tahlil qilish	Cheklangan	Keng qamrovli
Shaffoflik darajasi	O'rtacha	Juda yuqori

Tajriba boshlanishidan oldin talabalar ishtiroki 60 % ni tashkil etgan bo'lsa, tajribadan so'ng bu ko'rsatkich 85 % ga yetib, 25 % lik ijobiy o'sish kuzatildi. Musobaqaga bo'lgan qiziqish dastlab o'rtacha darajada bo'lgan, tajriba yakunida esa yuqori darajaga ko'tarilib, taxminan 20 % ga oshdi. Jamoaviylik darajasi tajribagacha past bo'lgan bo'lsa, tajribadan keyin o'rtacha–yuqori bosqichga yetib, 18 % lik ijobiy o'zgarish qayd etildi. Shuningdek, sport natijalari barqaror bo'lmagan holatdan barqaror holatga o'tib, umumiy samaradorlik 15 % ga oshgani aniqlandi (3-jadval).

3-jadval: Tajriba-sinov ishlari natijalarining solishtirma tahlili³

Ko'rsatkichlar	Tajribagacha	Tajribadan so'ng	O'zgarish (%)
Talabalar ishtiroki	60 %	85 %	+25 %
Musobaqaga qiziqish	O'rtacha	Yuqori	+20 %
Jamoaviylik darajasi	Past	O'rtacha-yuqori	+18 %
Sport natijalari	Barqaror emas	Barqaror	+15 %

Musobaqalarni tashkil etish jarayoni bir necha ketma-ket bosqichlarda amalga oshiriladi. Tayyorlov bosqichida ishtirokchilarni ro'yxatga olish va jamoalarni shakllantirish ishlari bajarilib, bu jarayonda Google

1 Izoh: Jadval ma'lumotlari raqamli texnologiyalarning musobaqalarni samarali tashkil etishdagi ahamiyatini aks ettiradi

2 Izoh: Jadvaldan ko'rinadiki, raqamli texnologiyalar musobaqalarni boshqarish samaradorligini sezilarli oshiradi.

3 Izoh: Tajriba natijalari raqamli texnologiyalar asosida tashkil etilgan musobaqalar samaradorligini tasdiqlaydi.

Forms hamda maxsus sport platformalaridan foydalaniladi. Asosiy bosqichda o'yinlarni o'tkazish va hakamlik jarayonlari amalga oshirilib, barcha ma'lumotlar elektron protokollar orqali qayd etiladi. Yakuniy bosqichda esa musobaqa natijalari tahlil qilinib, Excel va turli analitik dasturlar yordamida umumlashtiriladi (4-jadval).

4-jadval: Voleybol musobaqalarini raqamli texnologiyalar asosida tashkil etish bosqichlari

Bosqichlar	Amalga oshiriladigan ishlar	Raqamli vositalar
Tayyorlov bosqichi	Ro'yxatga olish, jamoalarni shakllantirish	Google Forms, Sport platformalar
Asosiy bosqich	O'yinlarni o'tkazish, hakamlik	Elektron protokollar
Yakuniy bosqich	Natijalarni tahlil qilish	Excel, analitik dasturlar

XULOSA VA TAKLIFLAR

Talabalar o'rtasida sportning voleybol turi bo'yicha musobaqalarni tashkil etish va o'tkazishda raqamli texnologiyalardan foydalanish sport-ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi. Raqamli texnologiyalar musobaqalarni rejalashtirish, boshqarish va tahlil qilish jarayonlarini ilmiy asosda amalga oshirishga imkon beradi. Tadqiqot natijalari oliy ta'lim muassasalarida sport musobaqalarini innovatsion yondashuv asosida tashkil etish zarurligini ko'rsatadi.

Takliflar:

- Oliy ta'lim muassasalarida talabalar o'rtasida voleybol musobaqalarini tashkil etish jarayoniga raqamli texnologiyalarni tizimli ravishda joriy etish orqali sport musobaqalarining tashkiliy aniqligi va samaradorligini oshirish taklif etiladi.
- Voleybol musobaqalarini rejalashtirish va boshqarishda yagona elektron platforma (ishtirokchilar ro'yxati, jadval, natijalar va reytinglar) yaratish hamda undan doimiy foydalanish maqsadga muvofiq deb hisoblanadi.
- Musobaqalar jarayonida videoanalitika va elektron monitoring vositalaridan foydalanish orqali talabalar texnik-taktik tayyorgarligini ilmiy asosda baholash tizimini joriy etish taklif etiladi.
- Jismoniy tarbiya va sport yo'nalishidagi professor-o'qituvchilar hamda murabbiylar uchun raqamli texnologiyalardan foydalanish bo'yicha maxsus malaka oshirish kurslarini tashkil etish zarur deb topiladi.
- Talabalar o'rtasida voleybol musobaqalarini raqamli texnologiyalar asosida tashkil etish tajribasini respublika miqyosida ommalashtirish va uni normativ-huquqiy hujjatlar bilan mustahkamlash taklif etiladi.

Tavsiyalar:

- Voleybol musobaqalarini tashkil etishda ishtirokchilarni onlayn ro'yxatga olish, o'yinlar jadvalini avtomatik shakllantirish va natijalarni elektron qayd etish tizimlaridan muntazam foydalanish tavsiya etiladi.
- Musobaqa natijalarini tahlil qilishda statistik dasturlar va elektron jadval vositalaridan foydalanib, har bir jamoa hamda o'yinchining individual ko'rsatkichlarini baholab borish tavsiya etiladi.
- Talabalar motivatsiyasini oshirish maqsadida musobaqa jarayonlarini raqamli axborot resurslari va ijtimoiy tarmoqlar orqali muntazam yoritib borish tavsiya etiladi.
- Raqamli texnologiyalar asosida o'tkazilgan musobaqalar natijalaridan o'quv-mashg'ulot jarayonini takomillashtirishda metodik material sifatida foydalanish tavsiya etiladi.
- Voleybol musobaqalarida qo'llaniladigan raqamli texnologiyalar samaradorligini muntazam monitoring qilish hamda tahlil natijalariga asoslangan holda ularni takomillashtirib borish tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

- Abdullaziz, A. O'zbekistonda sport va jismoniy tarbiyaning rivojlanish tarixi (1991–2025). Scientific-JL, 2025 – O'zbekiston sport tizimi va raqamli texnologiyalar integratsiyasini tarixiy-analitik kontekstda yoritgan maqola.
- Christodimitropoulou, M., Choustoulakis, E., Antonopoulou, P. Digital Transformation in Sports Management: Technologies, Trends, and Strategic Implications. European Journal of Management and Marketing Studies, 2025 – maqolada sport menejmentida raqamli transformatsiyaning haqiqiy ahamiyati, Big Data, AI va boshqa texnologiyalarning joriy etilishi tahlil qilingan.
- Digital Technology in Sports and Physical Activity. Journal of Digital Life – sport va jismoniy faoliyatda raqamli texnologiyalarning qo'llanilishi va samaradorligi haqida ilmiy sharh.

4. Rydzik, L., Ambroży, T., Pałka, T. Advances in Performance Analysis and Technology in Sports. MDPI – Applied Sciences, 2025 – sport performansini tahlil qilish va texnologiyalar bo'yicha ilmiy maxsus son maqolasi, jamoaviy sportlarda texnologik integratsiyaning dolzarbligi yoritilgan.
5. Mahmudov, S. Sh. Yangi O'zbekiston davrida voleybol sportining rivojlanishi. Ta'lim Innovatsiyasi va Integratsiyasi, 2025 – voleybol sportining O'zbekiston sharoitida rivojlanishi va sport texnologiyalarining roli milliy kontekstda tahlil qilingan.
6. Nuriddinov, A. Use of Digital Sports Technologies in ... ilmiy maqola – sport texnologiyalaridan foydalanishning qoidalari, aniqligi va sportchilar performansiga ta'siri bo'yicha empirik tahlil.
7. Qi, Y. Digital Technologies in Sports: Opportunities, Challenges, and Adoption Rates. International Journal, 2024 – raqamli texnologiyalarning sport tashkilotlarida joriy etilishi va sport amaliyotiga ta'siri bo'yicha aralash metodlar tahlili.
8. Sirojov, O. O. Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarining valeologik kompetentligini rivojlantirish texnologiyalari. Mono-grafiya. – Navoiy, 2024. – 88 b.
9. Sirojov, O. O. Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarining valeologik kompetentligini rivojlantirish texnologiyalari. Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi. – Chirchiq, 2023. – 220 b.
10. Sirojov, O. O. Physical Education and Sports – the Basis of a Healthy Lifestyle // International Journal of Artificial Intelligence, 2025. – T. 05, № 10. – B. xx–yy. – ISSN 2692-5206. – 1232–1234 b.
11. Turg'unov, B. O. Ta'lim muassasalarida voleybol bo'yicha sport to'garaklarini samarali tashkil etish va o'tkazish. IQRO jurnali, 2025 – voleybol o'quv-mashg'ulot jarayoniga innovatsion yondashuvlarni joriy etish bo'yicha metodik tahlil.
12. Wu, F., et al. A Survey on Video Action Recognition in Sports: Datasets, Methods and Applications. ArXiv preprint, 2022 – video tahlili texnologiyalari, jumladan voleybol kabi jamoaviy sportlarda harakatni aniqlash bo'yicha so'nggi ilmiy yondashuvlar taqdim etilgan.
13. Wang, X. Analysis of the Use of Technology in Modern Sports. Research article, 2025 – raqamli texnologiyalar (wearable device, VR, data analytics) sportdagi tayyorgarlik, xavfsizlik va performansni optimallashtirish bo'yicha tahlil qilingan.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №2(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.